

Seat No. : _____

MA-I-17
April-2007
Political Science
Paper-I
(Indian Government & Politics)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના સરખા ગુણ છે.

૧. “ભારતીય રાજકારણ વિકાસશીલ તેમજ વિકસીત દેશોનાં સંયુક્ત લક્ષણો ધરાવે છે.” આ વિધાનને સદૃષ્ટાંત સમજાવો.

અથવા

ભારતીય રાજકારણને ઘડનારા ઐતિહાસિક, ભૂ-રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક આધારોની ઉદાહરણ સહિત વિગતે ચર્ચા કરો.

૨. ભારતીય બંધારણનાં દાર્શનિક તત્વો સંક્ષેપમાં સમજાવી મુખ્ય મૂળભૂત અધિકારો અને તેની મર્યાદાઓ વિગતે ચર્ચા કરો.

અથવા

“વર્તમાન સમયમાં ભારતમાં સમવાયી પરિબળો વધુ શક્તિશાળી બની રહ્યાં છે.” કેન્દ્ર-રાજ્યના સંબંધોને કેન્દ્રમાં રાખીને આ વિધાનનું ટીકાત્મક પરીક્ષણ કરો.

૩. “ભારતીય રાજકારણ અને લોકશાહીની સમસ્યાઓના મૂળમાં દૃષ્ટિવંત અને મજબૂત નેતૃત્વનો અભાવ છે.” તમે આ વિધાન સાથે સંમત થાઓ છો ? કારણો સહિત ઉત્તર આપો.

અથવા

ભારતમાં હાલમાં પ્રવર્તતી પક્ષપ્રથા પર ટિપ્પણી કરી ભારતીય રાજકારણમાં પ્રાદેશિક પક્ષોનું વધતું જતું મહત્વ અને ભૂમિકા પર તમારા વિચારો જણાવો.

૪. આર્થિક સુધારાઓની ભારતની રાજનીતિ, સમાજ અને સંસ્કૃતિ પર પડેલી અસરોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

અથવા

નોંધ લખો (ગમે તે બે)

- (૧) ભારતીય રાજકારણ પર જ્ઞાતિ અને ધર્મની અસર
- (૨) ન્યાયિક સક્રિયતા
- (૩) ભારતીય સંસદની રચના અને સત્તાઓ
- (૪) ભારતીય બંધારણમાં રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અને તેનું મહત્વ.

Seat No. : _____

MA-I-17
April-2007
Political Science
Paper-I
(Indian Government & Politics)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instruction : All questions carry equal marks.

1. “Indian possesses mixed features of both developing as well as developed countries.” Explain this statement with examples.

OR

Discuss in detail with illustrations Historical, Geo-political and Cultural foundation shaping to Indian Politics.

2. Explain in brief the philosophical elements of Indian Constitution. Discuss in detail main fundamental rights and its limitations.

OR

“Federal forces are becoming more powerful in recent time in India.” Critically examine this statement in the light of Centre. State relations in India.

3. ‘Lack of strong and visionary leadership is the root of problems of democracy and politics of India.’ Do you agree with this statement ? Answer with reasons.

OR

Comment on Party system prevailing at present in India. Express your views on increasing relevance and role of regional parties in Indian Politics.

4. Discuss at length the impact of economic reforms on Indian Polity, Society and Culture.

OR

Write notes on (any **two**) :

- (1) Impact of caste and religion on Indian Politics
- (2) Judicial Activism
- (3) Composition and Powers of Indian Parliament
- (4) Directive Principles of State Policy in Indian Constitution and its importance.